

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Raad van State
Afdeling advisering
de heer mr. T.C. de Graaf, vice-president
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

**Directie Publieke
Gezondheid**
Crisisbeheersing en
Infectieziekten

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
Daalen, E. van (Eline)
Senior Beleidsmedewerker

T (070)-340
M 06-52894022
e.v.daalen@minvws.nl

Kenmerk
1619894-199391-PG

Uw brief

Bijlage(n)

Datum **06 DEC. 2019**
Betreft Verzoek om voorlichting betreffende vaccinatie in de
kinderopvang

Geachte heer De Graaf,

Hierbij verzoek ik u op grond van artikel 21a, eerste lid, van de Wet op de Raad van State, mede namens de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, om voorlichting van de Afdeling advisering van de Raad van State.

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Aanleiding

In de brief 'Verder met vaccineren' van 19 november 2018 heb ik, samen met de staatssecretaris van SZW, het initiatief genomen tot een onderzoek naar mogelijke oplossingsrichtingen om de zorgen over de veiligheid van de kinderopvang in relatie tot de dalende vaccinatiegraad te doen afnemen. Dit heeft geleid tot het advies 'Prikken voor elkaar' van de commissie Vermeij. Het advies is op 1 juli jl. aan mij en de staatssecretaris van SZW aangeboden.¹ In de kabinetsreactie van 11 oktober jl.² geeft het kabinet zijn reactie op het advies. Daarin geeft het kabinet aan voornemens te zijn om de Raad van State om voorlichting te vragen.

Korte weergave advies en kabinetsreactie

De commissie Vermeij adviseert om afhankelijk van de hoogte van de vaccinatiegraad in te zetten op een aantal maatregelen, met name op goede communicatie en het goede gesprek met ouders. Als de vaccinatiegraad onder een nog vast te stellen kritieke grens zou komen, adviseert de commissie om deelname aan het Rijksvaccinatieprogramma, bedoeld in artikel 6b, eerste lid, van de Wet publieke gezondheid, als voorwaarde te stellen voor de toegang tot de kinderopvang.

De commissie is van mening dat, als er sprake is van een risico voor de gezondheid van kinderen op de kinderopvang door een dalende vaccinatiegraad, het de verantwoordelijkheid en rol van de overheid is om maatregelen te treffen. Het kabinet staat positief tegenover het advies van de commissie en buigt zich over een verdere uitwerking hiervan. Bij deze uitwerking komen diverse complexe vraagstukken aan de orde. Het kabinet laat naar aanleiding van de motie

¹ Kamerstukken II 2018/19, 31322/32793, nr. 389, met bijgevoegde bijlage.

² Kamerstukken II 2019/20, 31322/32793, nr. 450

Veldman³ een onderzoek doen naar andere, verdergaande, maatregelen die ingezet kunnen worden wanneer de vaccinatiegraad verder daalt. De staatssecretaris van SZW onderzoekt daarnaast, conform de aanbeveling van de commissie om nu alvast wetgeving voor te bereiden, of het mogelijk is deelname aan het Rijksvaccinatieprogramma als voorwaarde te stellen voor toegang tot de kinderopvang in het geval van het zogenaamde rode scenario. Dit scenario komt volgens de commissie in beeld wanneer de vaccinatiegraad voor mazelen op of onder een nader in te stellen (kritieke) ondergrens komt. Het RIVM geeft aan dat er geen wetenschappelijke basis is om een kritieke ondergrens aan te wijzen. Het vaststellen van een dergelijke ondergrens zal daarmee een politieke keuze zijn volgens het RIVM. Het kabinet neemt de komende periode de tijd om alle juridische, financiële en praktische consequenties goed uit te zoeken. Onderdeel hiervan is het voorlichtingsverzoek aan de Raad van State. Voor een verdere toelichting verwijzen wij u naar de documenten in de bijlage.

**Directie Publieke
Gezondheid**
Crisisbeheersing en
Infectieziekten

Kenmerk
1619894-199391-PG

Het Tweede Kamerlid de heer Raemakers (D66) heeft daarnaast een initiatiefvoorstel ingediend dat een wettelijke grondslag introduceert voor het weigeren door een kindercentrum van kinderen die niet deelnemen aan het rijksvaccinatieprogramma.⁴ Het doel van dit wetsvoorstel is transparantie tot stand te brengen op de markt van kindercentra, gericht op het belang van ouders die zich zorgen maken over een veilige omgeving voor hun kinderen. Het wetsvoorstel laat de keuze om al of niet te weigeren aan kindercentra. De Raad van State heeft hier begin 2019 een advies over uitgebracht.

Naar aanleiding van het advies van de commissie Vermeij komen nieuwe, andere vragen aan de orde. Anders dan het initiatiefwetsvoorstel van de heer Raemakers, gaat de commissie Vermeij uit van de veiligheid in de kinderopvang in relatie tot de dalende vaccinatiegraad. Hiermee dient het advies tot het voorbereiden van wettelijke maatregelen een ander doel dan het voorstel van de heer Raemakers. Anders dan bij het voorstel van de heer Raemakers, stelt de commissie dat de overheid aan zet is bij het uitwerken van een wettelijk verplichtende maatregel. Daarbij stelt de commissie dat in een situatie waarbij de vaccinatiegraad onder een (nog te bepalen) kritische ondergrens zakt, kindercentra verplicht zijn om kinderen die niet deelnemen aan het RVP te weigeren.

Bij de fundamentele afweging over het al dan niet voorwaardelijk stellen van deelname aan het RVP voor toegang tot de kinderopvang speelt een afweging over proportionaliteit. Er moet een afweging plaatsvinden van het belang van fysieke integriteit, rechtsgelijkheid en zelfbeschikkingsrecht versus het belang van volksgezondheid en/of een veilige kinderopvang. Dit is in het wetsvoorstel Ramaekers niet aan de orde. Dit is de reden voor mijn voorlichtingsverzoek op dit thema.

Concrete vragen voorlichtingsverzoek

Aan de Afdeling advisering van de Raad van State leg ik de volgende vragen voor over het voorstel van de commissie Vermeij:

1. *Kan de Afdeling advisering haar oordeel geven over de afwegingen met betrekking tot proportionaliteit, mede gelet op de grondwettelijke en verdragsrechtelijke randvoorwaarden (bijvoorbeeld artikelen van het EVRM,*

³ Kamerstukken 2018/19, 32793, nr. 359.

⁴ Kamerstukken II 2018/19, 35049.

*de Grondwet en het IVKR) en relevante begrippen als integriteit van het lichaam, rechtsgelijkheid, zelfbeschikkingsrecht als het belang van de volksgezondheid, van een door de overheid opgelegde wettelijke maatregel gericht op het volgen van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) als voorwaarde voor toegang tot de kinderopvang bij een scenario waarin de vaccinatiegraad onder een (nog te bepalen) kritische grens daalt, in relatie tot gezonde en veilige kinderopvang. Maakt het daarbij nog verschil of de bescherming van de veiligheid van kinderen op de kinderopvang óf het verhogen van de vaccinatiegraad teneinde de volksgezondheid te bevorderen als doel van de wettelijke maatregel wordt gesteld?*⁵

- a. *Kan de Raad daarbij ingaan op de vraag of het voor de proportionaliteit uitmaakt of deelname aan het gehele RVP vereist is, of alleen vaccinatie tegen ziekten die een rechtstreeks gevaar opleveren voor andere kinderen, zoals mazelen.*
 - b. *Kan de Raad daarbij ingaan op de invloed op de proportionaliteit en rechtsgelijkheid van het invoeren van een landelijke maatregel indien een ondergrens is gepasseerd, terwijl in sommige regio's de vaccinatiegraad nog voldoende hoog is? Of moet dan worden uitgegaan van de lokale vaccinatiegraad?*
 - c. *Kan de Raad daarbij ingaan op de juridische vormgeving van het van kracht worden van een dergelijke voorwaardelijke toegang in relatie tot het bereiken van het rode scenario en het eventueel vervallen daarvan, bij een stijgende vaccinatiegraad, en het weer opnieuw bereiken van het oranje scenario.*
 - d. *Is het qua proportionaliteit toelaatbaar om van werknemers in de kinderopvang te eisen dat zij gevaccineerd zijn?*
 - e. *Zijn er uitzonderingsgronden mogelijk (bijvoorbeeld vanwege medische redenen niet gevaccineerd kunnen zijn of immuniteit vanwege eerder doormaken van de ziekte). En voor wie zijn deze uitzonderingsgronden mogelijk?*
2. *Een voorwaardelijke toegang tot de kinderopvang op basis van deelname aan het Rijksvaccinatieprogramma veronderstelt inzicht in de vaccinatiegegevens van kinderen. Kan de Afdeling advisering haar licht laten schijnen over de vraag door wie en op welke wijze raadpleging van deze gegevens bij de toelating tot en bij gebruik van de kinderopvang mogelijk is, binnen de geldende randvoorwaarden, zoals bijvoorbeeld die rondom de bescherming van persoonsgegevens overeenkomstig de (Uitvoeringswet) Algemene verordening gegevensbescherming.*

**Directie Publieke
Gezondheid**
Crisisbeheersing en
Infectieziekten

Kenmerk
1619894-199391-PG

⁵ R. Pierik & M. Verweij, 'Vaccinatie op de kinderopvang. Een wetsvoorstel dat tekortschiet en een alternatief', *NJB* 2019, jaargang 94, p. 1526-1532.

Voor nadere informatie kan contact worden opgenomen met E. van Daalen, beleidsmedewerker infectieziekten via 06-52894022 of met A. Hoesseini, juridisch beleidsmedewerker via 06-25129823.

**Directie Publieke
Gezondheid**
Crisisbeheersing en
Infectieziekten

Ik verzoek u zo mogelijk uiterlijk eind februari 2020 de gevraagde voorlichting aan mij te doen toekomen. Ik dank u, mede namens de staatssecretaris van SZW, bij voorbaat voor de bereidheid van de Afdeling advisering om zich over deze vragen te buigen en zie de voorlichting met belangstelling tegemoet.

Kenmerk
1619894-199391-PG

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Paul Blokhuis